

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 202/2017
12.10.2017. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божицара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Здравко Петровић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5228/15 од 04.10.2016. године, у седници одржаној 12.10.2017. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 5228/15 од 04.10.2016. године у ставу другом и четвртом изреке и предмет враћа истом суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 528/14 од 01.04.2015. године, ставом првим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади материјалну штету и то исплатом 49.538.381,00 динара са законском каматом почев од 28.04.2011. године до исплате и 640.894,32 динара са законском каматом почев од 28.04.2011. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се тужена обавезе да му на досуђени износ од 49.538.381,00 динара плати затезну камату и за период од 25.04.2004. до 28.04.2011. године, а на 640.894,32 динара за период од 25.11.2004. до 28.04.2011. године. Ставом трећим изреке одбијен је и тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете због повреде угледа и части плати 10.000.000,00 динара са затезном каматом почев од 01.04.2015. године до исплате, а ставом четвртим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 1.579.150,00 динара са законском затезном каматом почев од 01.04.2015. године до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5228/15 од 04.10.2016. године, ставом првим изреке укинута је првостепена пресуда у ставу првом и четвртом изреке, па је ставом другим изреке обавезана тужена да тужиоцу плати 50.179.275,32 динара, на име накнаде штете, са законском каматом почев од 04.10.2016. године до исплате. Ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му на досуђени износ накнаде штете плати затезну камату за период од 28.04.2011. до 04.10.2016. године. Ставом четвртим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове целог

поступка од 1.765.900,00 динара и то са законском каматом на 1.579.150,00 динара почев од 01.04.2015. године до исплате.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужена је изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ број 72/11 и 55/14), па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, тужилац је био власник предузећа „ББ“ из ..., коме је Републичка управа јавних прихода, 29.10.2001. године донела решење о блокади рачуна предузећа, ради наплате пореза и доприноса у укупном износу од 4.529.437,92 динара. Ово решење је потврђено одлуком другостепеног органа, али другостепена одлука је поништена у управном спору, пресудом Врховног суда Србије У 88/02 од 10.01.2002. године. Поступајући по налогу Врховног суда, другостепени орган је поништио првостепено решење од 29.10.2001. године, па је у поновљеном поступку, ново решење донето 18.11.2003. године, којим је предузећу „ББ“ наложено да плати доприносе и порезе у висини од 1.392.575,80 динара. Жалба предузећа против овог решења је одбијена, али је пресудом Врховног суда Србије У 1723/05 од 08.09.2006. године поново поништена другостепена одлука, па је другостепени орган, у поступку извршења одлуке Врховног суда поништио првостепено решење од 18.11.2003. године. Међутим, закључком од 22.01.2007. године, обустављен је поступак контроле пореског обвезника, предузећа „ББ“ из ..., с обзиром да је, одлуком од 04.02.2006. године, над њим окончан поступак стечаја, који је отворен 12.09.2002. године. Против тужиоца је покренут и кривични поступак, због сумње да је извршио кривично дело фалсификовања службене исправе у подстрекавању, због чега је био у притвору у периоду од 31.08. до 17.09.2001. године, али је овај поступак окончан 15.05.2009. године, доношењем одлуке којом је тужилац ослобођен од одговорности за дело које му је стављено на терет. Оценом налаза и мишљења комисије вештака са Економског факултета у ..., утврђено је да је тужилац трпео штету у виду измакле користи предузећа „ББ“, у периоду од септембра 2001. до априла 2010. године, у висини од 49.538.381,00 динар, али да је трпео и штету у висини од 640.894,32 динара, на име потраживања које је признато у стечајном поступку.

Код овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд налази да је орган тужене нанео тужиоцу утврђену штету - неблаговременим и неправилним радом и крајњом непажњом у вршењу својих функција, па је применом члана 172 став 1. те члана 189. и 190. ЗОО, обавезао тужену да тужиоцу накнади износе напред утврђене штете.

Врховни касациони суд налази да погрешно другостепени суд закључује да погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање у одлукама управног органа,

као и процесни пропусти и погрешна примена материјалног права представљају незаконит и неправилан рад органа тужене, јер ова врста пропуста само одлуку органа донету у том поступку чини незаконитом и представља разлог за њен поништај, односно укидање.

Међутим, свако има право да се о његовом праву или обавези одлучи у разумном року, а и Законом о општем управном поступку су прописани рокови за доношење одлука у управном поступку, који у конкретном случају не само да нису испоштовани, већ је поступак пред управним органом надлежним за обрачун и наплату јавних прихода трајао од октобра 2001. године до обуставе поступка, у јануару 2007. године, што чини његово трајање неразумно дугим, па то представља неправилан и незаконит рад надлежног органа тужене, због чега је тужена, применом члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, одговорна за тако насталу штету, а што даје право оштећеном на накнаду како стварне штете тако и изгубљене добити, на основу члана 189. ЗОО.

У конкретном случају утврђена је штета која је тужиоцу досуђена у висни од 49.538.381,00 динар, која представља измаклу корист предузећа „ББ“, у периоду од септембра 2001. до априла 2010. године, као и 640.894,32 динара на име потраживања које је признато повериоцима у стечајном поступку над овим предузећем. Предузеће јесте правно лице које обавља делатност ради стицања добити, како је то регулисано и одредбом члана 1. став 1. Закона о предузећима („Сл. лист СРЈ“ бр.29/96, ...36/02), који је у спорном периоду (до отварања поступка стечаја над предузећем „ББ“) био на снази, па је тачно да утврђени износи представљају изгубљену добит и штету предузећа „ББ“. Међутим, у конкретном случају тужилац није предузеће, већ физичко лице – његов оснивач. Како између правног лица (предузећа) и његовог оснивача не постоји правни идентитет, нити добит предузећа представља уједно и добит његовог оснивача, поставља се и питање активне легитимације тужиоца, као оснивача, за накнаду овако утврђене штете, у виду изгубљене добити, као и потраживања признатих у стечајном поступку над овим предузећем. Побујаном одлуком није утврђен ни облик организовања предузећа „ББ“, од чега зависи и да ли тужилац, као физичко лице, може бити правни следбеник предузећа чији је оснивач, те да ли има право на изгубљену добит предузећа или је трпео другу врсту штете, те ако јесте у чему се иста састоји, а што је морало бити регулисано општим актима предузећа (нпр. у случају друштва са ограниченом одговорношћу - деобу добити и начин сношења ризика и покриће губитака регулише статут правног лица, сагласно члану 335. став 1. тачка 4. Закона о предузећима).

Правилно утврђивање висине настале штете, без обзира да ли се ради о обичној штети или изгубљеној добити, обавезује суд да утврди и да ли је у њеном настанку било доприноса оштећеног, као и да ли је штета умањена на неки начин, што значи да је требало утврдити и шта је у стечајном поступку представљало имовину предузећа и на који начин је окончан стечајни поступак, да ли је тужилац тражио или и реализовао повраћај неосновано наплаћеног пореза, те да ли је до умањења евентуалне штете дошло на неки други начин.

Имајући у виду да је на овај начин, због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци.

У поновном поступку другостепени суд ће правилном применом материјалног права донети нову и закониту одлуку, имајући при том у виду примедбе из овог решења.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић